N. 55.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 13 Lipca V. S. ROKU 1807

S. PETERSBURG VS. d. 2 Lipca. D. 29 czerwca Imperatorowa Imć Marya i Wielka Xiężniczka Katarzyna według obrządku Chrześciańskiego w dworskiey cerkwi przystępowały do świętych taiemnic.

Imperatorska Akademia nauk d. 27 czerwca od Ministra interessow wnętrznych Graffa Koczubey otrzymała Kamień Meteoryczny prawie cztery pudy ważący, który upadł na ziemię z powietrza w Gubernii Smoleńskiey, powiecie Iuchnowskim, i razem tu przyłączone opisanie całego zdarzenia.

Jak doniosł Iuchnowski sąd ziemski Smoleńskiemu Gubernatorowi woiennemu Generałowi kawaleryi Apraxinowi, d. 13 Marca r. 1807 po południu dał się tam słyszeć nadzwyczayny grzmot piorunowy z wielkim wichrem i łoskotem; według zebranych świadectw ten grzmot słyszany był od wszystkich mieszkańców okolicznych. Tego właśnie czasu ze wsi Timożyna w Iuchnowskim powiecie wyszli wieśniacy poddani Graffini Gołowkinowey, osiadli w Gubernii Moskiewskiey powiecie Wereyskim wiosce Pieremieszaczowie, Ignacy Pawłow, i Karp Tymofieiew, a nie wiele postąpiwszy w drodze przedsęwziętey i powróciwszy do Timożyna powiedzieli, że po południu gdy czas był pochmurny, uczuć się im dał grzmot straszliwy, i w teyże chwili na kroków 40 przed sobą widzieli, że czarny nie małey wielkości kamień padł z powietrza na ziemię. Ci ludzie przestraszeni odszedłszy prawie od przytomności zastanowili się nieco; lecz wkrótce przyszedłszy do zmysłów, postąpili ku wspomnianemu mieyscu, na które upadł kamień, widzieć iednak onego nie mogli dla tey przyczyny, że osiadł w ziemi głęboko, i śniegiem zasypany został.

Gdy o tém doniesiono zwierzchności mieyscowey, ta z wspomnianemi wieśniakami udała się na mieysce przez nich pokazane, i rzeczywiście odkryła kamień na półtora arszyna w ziemię zapadły i śniegiem przykryty. Po wydobyciu kamień zdawał się podługowaty, czworokątny, żelaznego czarnego niby opalonego koloru, ze wszech stron bardzo gładki; innych własności tego tworu meteorycznego wyliczać nie będziemy, do których opisania byłyby potrzebne wyrazy chemiczne nie każdemu z rozumiałe. Akademia nauk postanowiła go rozbierać sposobem przyzwoitym.

WIEDEN d. 6 lipca. Jeszcze na początku wiosny zamyślał Cesarz wszystkie półki składaiące armią Austryacką zwołać do obozów w Gallicyi. Węgrzech, Czechach, i Austryi, gdzie iedne uczyć się manewrów nowo wynalezionych, drugie w nich doskonalić się miały. Iuż mieysca na ten koniec wybrane były; wodzowie wyznaczeni, dane od rządu Gubernatorom prowincyi rozkazy, ażeby zgotowali dla ludu zgromadzić się maiącego żywność, furaże, i wszelkie potrzeby; tém bardziey że ćwiczenia długo trwać miały. Rzecz iednak nie przyszła do skutku, przeważyły ekonomiczne względy; rząd obraney raz oszczędności nie chciał odstąpić na chwilę, obozów i ćwiczeń w roku teraznieyszym Austryacka Monarchia widzieć nie będzie. Dla tey przyczyny Generalissimus Arcy Xiąże Karol zalecił radzie woieney, ażeby Officyerom iuż dawniey urlopowanym czas bawienia się w domu przedłużyła, bawiącym zaś u chorągwi nie odmawiała urlopów.

Ztąd iasny dowod, że Cesarz obraną raz obojętność do końca zachować postanowił naymocniey, i błogosławieństwem szczęśliwego pokoiu statecznie obdarzać poddanych. Ten albowiem iedyny środek pozostał zgoienia ran ciężkich, iakie Monarchii Austryackiey zadały trzy nieszczęśliwe z Francyą woyny od r. 1792 do 1805 z przerwą bardzo krótką przedłużone, i nadgrodzenia prowincyom wyniszczonym straty wielkiey, iaką każda z nich poniosła od goszczących po trzykroć nieprzyiacioł w ludności, handlu rolnictwie, i przemyśle. Dziś rząd zdaie się zatrudniony iedynie wprowadzeniem porządku do administracyi skarbowey; wiadomo iak ogromne długi zaciągnęła Monarchia; opłacenie procentu zabiera część znaczną dochodu: tego podwyższyć gdy teraz niepodobno nowemi, zostało zmnieyszenie wydatków cywilnych i woyskowych; w czém Arcy Xiąże Karol skutecznie wspiera zamysły Cesarza.

O czynnościach Seymu Węgierskiego nie mamy nic donieść, po oddaleniu się Cesarza z Budy wyiechali zaraz niektórzy z Magnatów do dobr swoich, lecz wkrótce wszyscy powracać musieli, podobno dla rozstrząśnienia ostatecznego, podpisania; i przesłania Królowi przez ręce Palatina, prozb i chęci narodu Węgierskiego ułożonych przez dwie deputacye od Seymu wyznaczone, które zciągaią się do nadania Królestwu portów wolnych, dozwolenia wolney żeglugi, uwolnienia od cła produktów Węgierskich, wtenczas przynaymniey gdy są prowadzone do prowincyi składaiących państwo Austryackie; naostatek względem naprawienia co się zepsuło przez niezachowanie Konstytucyi kraiowey, słychać iż między innemi pokornie proszą obywatele Węgierscy ażeby odtąd panuiący u nich przemieszkiwać raczył. Lecz o tych prozbach, iakoteż o odpowiedzi stanów na propozycye od tronu podane pewnieyszą wiadomość damy po skończonych obradach Seymowych; w tenczas albowiem wszystkie czynności stanów urzędownie będą ogłoszone.

Że dwór Wiedeński szczerze utrzymywał obo-

iętność i pokoy podczas woyny teraznieyszey, nowym dowodem będzie edykt Cesarski niedawno ogłoszony we Lwowie przez Graffa Wurmser Wice Prezydenta rządowego. Zważaiąc, są słowa Monarchy, że w okolicznościach teraznieyszych powinnością iest każdego mieszkańca Gallicyi zostawać w domu spokoynym widzem i świadkiem przypadków toczących się w kraiach ościennych i sąsiedzkich; wiedząc zaś z drugiey strony, że niektórzy obywatele opuścili oyczyste progi, i udali się za granice szukaiąc obcey służby; że nie przestaiąc na tak nagannym postępku własnym, zachęcaią ieszcze ziomków do naśladowania przykładu nagannego mową, pieniędzmi, pismem; zważaiąc że takie uczynki poddanych nie zgadzaią się bynaymniey z prawidłem oboiętności od Cesarza przyiętém i dotąd utrzymaném od początku dzisieyszey woyny, że skutkiem tak nagannego bezprawia być koniecznie musi, iż oyczyzna straci bazdzo znaczną liczbę synów zdatnych do noszenia broni, i nie będzie mogła nakoniec ich mieć w przygodzie nieprzeyrzaney na własną obronę.

Dla tych przyczyn widzi się obowiązanym przełożyć obywatelom Gallicyi wszystkie niebezpieczeństwa, na iakie wystawuią się przez ten postępek, więc ogłasza następuiące przepisy, w których zawiera się naywyższa wola iego.

1. Ustawy księgi praw kryminalnych w całey onych sile i mocy bez żadnego wyłączenia będą zastosowane do tych obywateów Gallicyi, którzy zaciągaią się do obcey służby, i do teraznieyszey woyny należeć będą. Tacy będą przytrzymani na każdém mieyscu, odesłani do naybliższego regimentu, i tam sądzeni według surowości prawa, i ukarani przykładnie po przekonaniu o winę.

2. Wszyscy obywatele Gallicyiscy teraz bawiący za granicą bez pozwolenia rządowego, którzy nie powrócą do oyczyzny w przeciągu dwóch tygodni albo trzech naywięcey, będą za Emigrantów ogłoszeni, i za takich według przepisu prawnego uważani, skoro się pokaże, iż służbę obcą przyieli w stanie woyskowym albo cywilnym.

3. Obywatele Gallicyiscy którzy do swoich domów nie powrócą, chyba tylko po terminie naznaczonym trzech tygodni, czy dobrowolnie czy przymuszeni, doznaią obeyscia się nie tylko według prawa o Emigrantach, ale też surowszego ieszcze według różnych okoliczności.

4. Rozkazuie się naostatek, iż gdyby znalezli się obywatele, przeciwko wszelkiemu podobieństwu, którzyby zuchwale dopuścili się bezprawia przeciwnego porządkowi kraiowemu i publicznemu dobru, tacy będą natychmiast poddani zupełney surowości prawa rozdziału 7 części 1 księgi kryminalney, nie maiąc iuż nadziei żadney przebaczenia i litości.

NEAPOL d. 10 Czerwca. Stało się cośmy przewidzieli. Woyska Sycyliiskie lądowały w Calabryi; lecz ponieważ to uczyniły w liczbie małey, Francuzi zaś przeszłorocznem doświadczeniem wyuczeni większą ostrożność zachowali, przedsięwzięcie nie wzięło skutku pożądanego, którym być miało zupełne oswobodzenie Królestwa Neapolitańskiego od ciemiężycielów, i przywrócenie dawnego rządu; rzecz porządkiem opisuiemy w krótkości, nie maiąc ieszcze rapportów z obustron obszernieyszych, mianowicie Xiążęcia Hesse Philipsthal który był wodzem woysk Ferdynanda 4 do tey wyprawy.

W miesiącu Maiu ten Generał w portach Sycyliiskich zabrawszy na okręta 4 tysiące piechoty narodowey 500 strzelców konnych, i niemałą liczbę Emigrantów Calabryi do tronu przywiązanych, udał się ku brzegom tey prowincyi, i wylądował bez żadney przeszkody; Józef Buonaparte nie maiąc w kraiach podbitych nad 30 tysięcy Francuzów, a żołnierzowi Neapolitańskiemu i gwardyom narodowym zaufać nie mogąc, nie potrafił przeszkodzić lądowaniu. Czuwali iednak wodzowie Francuzcy, i całą potęgę w kilku obozach trzymali gotową na pierwsze skinienie. Umiadomieni o wysadzeniu na ląd Sycyliiczykow, niemieszkaiąc połączyli się wszyscy, i w pole ruszyli, zamyślaiąc liczbą przywalić nieprzyiaciela, i nie dać obywatelom podeyrzanym czasu do powstania w obronie sprawy Króla prawego. Z swoiey strony Xiąże Philipsthal czynił co było w mocy iego; zaymował garstką Sycyliiskiego żołnierza ważnieysze stanowiska, zachęcał Calabrów słowem, pismem, i przykładem do okazania teraz dowodów równey odwagi i wierności, iakie dali w roku przeszłym. Czasu krótkość, nieprzyiacielskich woysk blizkość, naybardziey zaś pamięć wyniszczenia kraiu i zemsty Francuzkiey za powstanie pierwsze, nie dozwoliły wykonać wszystkiego. Musiał więc odważny Xiąże własnym siłom prawie zostawiony bez posiłku, sam walczyć w otwartém polu z nieprzyiacielem bez porównania licznieyszym. Bitwy ten był skutek, że blizko 2 tysiące Sycyliiczyków zabranych w niewolę z Monteleone przesłano do stolicy Neapolu, między któremi znayduią się wybrani strzelce, których Xiąże Philipsthal zaciągnoł i wyćwiczył podczas oblężenia Gaety.

Po zwycięztwie Francuzi spodziewali się poymać wodza przeciwney strony, tym końcem rozesłano na wszystkie strony iazdę i lekką piechotę, z rozkazem ażeby do brzegów morskich pośpieszali, nie pozwalaiąc żadnemu statkowi zbliżać się do lądu aniteż odbiiać. Lecz Xiąże w niwecz obrócił zamysł nieprzyiacielski, na czele 50 wiernych towarzyszów ubiegł konno mil Włoskich 60 z boiowiska, wpadł do Reggio, siadł w okręt i zniknoł; w 10 minut poźniey wkroczył do tego miasta Generał Abbé, i iuż nie znalazł nikogo. Podobnym sposobem podiazd wysłany do Seminara, który drogę miał przeciąć Xiążęciu, spóźnił się kwadransem; tak więc wodz Sycyliiski na inne przypadki szczęśliwie zachowany został. Klęska iego w ludziach zabitych i ranionych wielką być nie mogła, gdyż garstkę tylko miał żołnierza; co stracili w boiu Francuzi nie wiadomo.

Gdy Xiąże Philipsthal sam walczył z Francuzami w iedném mieyscu, w drugiém przybywał dla niego z Sycylii posiłek 15 okrętów przewozowych, na których znaydował się Cancellieri naczelnik Calabrów wiernych Ferdynandowi 4 z liczbą ich dosyć znaczną; ten wylądowawszy w Gioia, d. 22 zagroził miasteczkom Tropea, Pizo, naostatek S. Eufemia, gdzie kilko dniami pierwey wysadzono Agentów kilku dla przygotowania mieszkańców do przyięcia woysk Sycyliiskich, nawet postąpił do Amantea; lecz ganizony Francuzkie w tych stronach rozłożone przyciągnowszy do siebie gwardyą narodową, która nieprzyiacielski rozkaz chętnie czyliteż przymuszona dopełnić musiała, ruszyły w pole, bi-

twę stoczyły, odniosły zwycięztwo, i Calabrowie na okręta powracać musieli.

Takim sposobem rząd uwolniony od boiaźni zwrócił oko na tych Neapolitańczyków, którzy w porozumieniu być mogli z nieprzyiacielem; wielu podeyrzanych do więzienia przyprowadzono w stolicy. Emigranci nasi dotąd przebywaiący taiemnie w państwach kościelnych, przeszli ztamtąd do prowincyi Abruzzo, spodziewaiąc się być wspartemi od ziomków, i rozerwać uwagę Francuzów; lecz to iuż poźno uczynili; albowiem przyszła z Calabryi i ogłoszona urzędownie została wiadomość o niepomyślnym skutku wyprawy Xiążęcia Hesse Philipsthal; tak więc obywatele Abruzzo, którzy w innych okolicznościach powstaliby zapewne w obronie rządu dawnego, zastraszeni cudzym przykładem rzucili się na przychodniów, poymali wielu, i wydali natychmiast gwardyi naro owey, która wszystkich woyskowym sądem na śmierć skazanych za wzruszenie domowey spokoyności rozstrzelała.

Przez Maltę wiadomość odbieramy, że Generał Fraser kommenderuiący w Alexandryi chcąc opanować port Rosette, wysłał na ten koniec 3 tysiące Anglików; niepomyślnie padła wyprawa; zmocniony garnizon Turecki, lud okoliczny o niebezpieczenstwie ostrzeżony wcześnie, ruszył w pole wielkim tłumem, dał bitwę, odniosł zwycięztwo; z całego woyska ledwie 480 ludzi powróciło do Alexandryi, inni w boiu polegli, są ranieni, albo w niewolę poszli. Nie słychać żeby Mammeluków Beiowie myślili dawać pomoc Generałowi Fraser: nie wiadomo co myślą następcy zmarłego Beia Elfy; tymczasem Anglicy trzymaią się zamknięci w murach i porcie Alexandryiskim; o czem ostrzeżony kommendant Maltański, wybranych 3 tysiące żołnierzy z garnizonu posłał do Egiptu.

Edyktem roku przeszłego wydanym Józef Buonaparte zniosł wiele ustaw lennych w kraiu naszym uciążliwych poddaństwu, lecz Baronowie Neapolitańscy nie odbiera ąc ieszcze nadgrody od rządu nowego przyrzeczoney, a z drugiey strony cierpiąc na zmnieyszonych po większey części dochodach swoich; te dawnym sposobem wybierać nie przestali. Buonaparte nowym edyktem tego im zabrania, i znosi wszelkie zaległości dotąd nie wybrane. Tenże na prowincyą Neapolitańską ufundował dwa Collegia, na każdą z innych prowincyi Królestwa po iednemu, w których młodż uczyć się będzie wyższych nauk i wyzwolonych kunsztów: każde mieć będzie rocznego dochodu 6 tysięcy dukatów; i uczniów 50 od rządu wyznaczonych utrzymywać powinno. Wolno iednak innym obywatelom dzieci swoie w tych Collegiach umieszczać, płacąc od osoby na rok 144 dukaty w Neapolu, 120 w prowincyach.

Lekarze Włoscy zatrudniaią się teraz powtórzeniem doświadczenia uczynionego przypadkiem w Commercy mieście Lotaringii Ubodzy rodzice mieli córkę iuż 27 letnią, chorobie kadukowey podległą od dzieciństwa. Gdy nakoniec ta choroba przyszła do naywyższego stopnia, i po kilka razy na dzień chorą porywała, rodzice przez prostotę obawiaiąc się zarazy dla innych dziatek swoich, i szczupłe mieszkanie maiąc, przenieśli oną córkę do chlewu gdzie krowy zamykano. Przez 15 dni pierwszych nie postrzeżono żadney odmiany, poźniey zmnieyszała się choroba stopniami, nakoniec ustała zupełnie, i od 8 miesięcy nie powraca. Być może, iż ten przypadek ukaże łatwy sposob leczenia kaduku, iak ospa krowia naturalną wytępia. Wiadomo, że w kraiach południowey Europy lekarze częstokroć w chlewach bydlęcych mieszkać każą osobom na piersi słabym, i konwulsye nerwowe cierpiącym; czasowi i doświadczeniu rzecz zostawmy.

LONDYN d. 23 Czerwca. Admirał Duckworth przybyły z morza śródziemnego do Plymouth na okręcie swoim Royal Georges od 110 armat, znayduie się tam podziśdzień, cierpliwie czekaiąc, co o nim Admiralicya postanowi; gdy zaś powrócił z Egiptu, musi odprawić kwarantannę, ażeby morowey zarazy nie wniosł do kraiu. Podobnym sposobem będzie postąpiono z Admirałem Sidney Smith, gdy na okręcie Pompée od 84 armat powróci do oyczyzny, co wkrótce ma nastąpić, chociaż twierdzą niektórzy, że zostawiony na Archipelagu zamykać będzie Dardanelską ciaśninę i porty Tureckie.

Lord Collingwood mógł i zamyślał ścigać eskadrę zprzymierzoną, gdy z morza śródziemnego na Ocean przechodziła; ale tegoż czasu potrzegł, iż Admirał Rosilly iuż wychodził z portu Cadix; powróciła więc rychley Angielska eskadra na opuszczone stanowisko; co widząc nieprzyiaciel pod żagle wychodzic nie śmiał.

O stanie potęgi morskiey przeciwników na morzu środziemnem pisma nasze dały wiadomość następuiącą. W Cadix Francuzi maią 5 okrętów liniowych; 8 Hiszpani zupełnie gotowych, 4 na werftach nie dokończone. W Cartagenie 3 okręta liniowe 2 fregaty ludem morskim nie opatrzone; W Toulonie 6 okrętów liniowych 2 fregaty nie dokończone, w Wenecyi 3 fregaty. w Genui 2 okręta liniowe także nie dokończone.

Rząd nakoniec odebrał wiadomość prosto od Admirała Stirling i Generała Achmuty z rzeki Pl.ta; o dobyciu miasta Buenos Ayres nie donoszą ieszcze, lecz ponieważ nie ustąpili z Montevideo; wnieść łatwo, że myślą o wyprawie nowey: Ci wodzowie piszą, że Generał Crawfurd z woyskiem i flottą przy końcu Marca znaydował się w Przygórku dobrey nadziei; tak więc upadaią pogłoski dawnieysze o lądowaniu iego w Cumana z G. Miranda; wątpić nawet zaczynamy; żeby miał płynąć do Limy; powszechnieysze dziś iest rozumienie, iż przedsiębierze wyprawę do wyspy Francuzkiey albotez na Batawią. Nie wiemy co rozumieć trzeba o wyiściu eskadry nieprzyiacielskiey z portu Bresteńskiego, widząc iednak iż Admiralicya iest spokoyna, rozumieć zaczynamy, że albo Francuzów na morzu niema, albo wiadome są i nie szkodliwe ich zamiary: flottę iednak naszą pod Brestem zmocnić kazano, wszystkie okręta liniowe i fregaty w Plymouth, Torbay, Portsmouth gotowe pod żagle wyszły dla połączenia się z Admirałem Gardner.

Poseł Szwedzkiey korony Reckhausen przywołany do Monarchy swoiego wyiechał niedawno z Londynu do Stockholmu; nie wiemy w iakim stanie dziś są związki nasze z Gustawem Adolfem; o wyiściu pod żagle flotty na morze Baltyckie przeznaczoney ieszcze nie słychać.

Admirał Cochrane z wysp Antilskich donosi, że Francuzi nie tylko niedostępnemi uczynili Martinikę i Guadalupę, aleteż maią gotowość do na-

echania osad naszych, czekaiąc tylko flott spodziewanych z Europy Hiszpańskiey i Francuzkiey; korsarze Guadalupy okrywaią przyległe morza; statkom kupieckim Anglików niema bezpieczney żeglugi. W Jamaice osobliwszym sposobem wytłumaczono ustawę Parlamentową która kupować i przedawać Murzynów zabroniła; wyszło tam ostrzeżenie do obywatelów pod imieniem rządowego, o którém iednak rząd nie wie, zaręczaiące nadgrodę przyzwoitą ze skarbu w gotowych pieniądzach temu, któryby przez zniesienie Afrykańskiego handlu szkodował, byleby tylko każdy wcześnie odezwę uczynił, i słuszność pretensyi swoich wsparł dowodem. Uwierzyli temu wszyscy, przewidzieć łatwo, iaki będzie smutek i zamieszanie, gdy każdy postrzeże się zawiedzionym w nadzieiach.

Dotychczas ieden z Angielskich Admirałów miał pod kommendą swoią wszystkie okręta woienne, które krążyły od wyspy Wight do morza Baltyckiego; tym zaś wodzem Lord Keith był od lat kilku; w okolicznościach teraznieyszych rząd osądził za rzecz przyzwoitą kommendę między 3 wodzów rozdzielić; gdy zaś Keith za służbę podziękował, mieysce iego zastąpili Keats, Montaigu, Russel Lord Pembrocke następca posłuiącego w Wiedniu Adair przez Memel udał się do stolicy Austryackiey. Nowo wyznaczony kommendant Przygórka dobrey nadziei Generał Wetherall udał się do tey osady z flottą kupiecką i znacznemi posiłkami.

Wiadomości odebrane z morza środziemnego nie są przyiemne; przedsiębiorąc wiadomą wyprawę na Constantinopel byli Ministrowie dali Anglikom nieprzyiaciela wprawdzie nie strasznego lecz uprzykrzonego. Nie mówiemy tu o samych tylko Turkach, którzy słabą potęgę maiąc, sił naszych rozrywać niezdolni, w tém iedynie są szkodliwi, że porty zamykaią i konfiskuią towary. Nieznośnieysi od nich są Algerczykowie, Tunetańczykowie, Tripolitanie, Marokanie; ci wszyscy odebrawszy Ferman Selima 3, że woyna iest o religią święta, zapowiedzieli nieprzyiaźń Brytańn i W. Pierwsi rozkaz naywyższy Kalifa wykonali Dey Algerski i Bey Tunetański; wnet morze ich okrętami zbóieckiemi okryte zostało, iżni za tym przykładem wkrótce póydą. I chociaż potęga rozboyniczych Mocarstw Afrykańskich wielka nie iest, straszną będzie iednak dla statków kupieckich przeto naybardziey, iż korsarze przy wygodném do wyiścia i powrótu portów swoich położeniu znaią naylepiey morza, które tylekroć przebiegali.

Słusznie więc kupcy i polityc, Londyńscy rokuią blizki i nieuchronny upadek handlu Anglików z Turkami; prawda że w tych latach ostatnich nie kwitnoł iak dawniey, Francuzi po zaszłey z Portą ugodzie zaczeli odzyskiwać dawne pierwszeństwo; trwał przecie, i niemałą korzyść Anglikom przynosił, mianowicie dostarczaniem wielu surowych materyałów, bez których fabryki nasze obeyść się i być utrzymane nie mogą.

Zgromadzenie Katolików znacznieyszych w Anglii osiadłych, maiąc na czele Doktora Douglas Katolickiego Biskupa Londynu, ogłosiło pismo do Protestantów całego Królestwa religii panuiącey, w którém gruntownie i iasno pokazuie czystość zamiarów swoich, i nienaganne prawidła, iakie są u Katolików przyięte i święte tak co do praw cywilnych iakoteż duchownych, tych naybardziey które zciągaią się do Monarchy i oyczyzny, pokazuiąc, że wierność dla panuiącego, bronienie własnego kraiu przez religią iest przykazane każdemu. Proszą więc ażeby nie lękali się Protestanci przyiąć Katolików do uczęstnictwa swobod obywatelskich. Lecz zapewne na nic się nie przyda, iedną tylko pomyślną chwilę mieli Katolicy pod rządem Foxa i przyiacioł iego, która gdy przeszła, iuż podobno nigdy nie powróci. W teraznieyszym Parlamencie któżby się ośmielił głos podnieść za Katolikami, kogoż nie odstręczy przykład niedawny całego narodu, który tysiączne czynił rozruchy na sam odgłos tylko że Katolicy być maią obywatelami. Mniemanemu żalowi i postrzeżeniu się nieoświeconego gminu któż wierzyć będzie. Wieki całe upłyną ieszcze, a rzecz się nie odmieni.

Gdy Ministrowie dzisieysi głośne nieukontentowanie oświadczyli z podbicia Alexandryi za rozkazem poprzedników swoich, z drugiey strony tych stronnicy w pismach publicznych dowodzą iż dzierzawa tego miasta niepożyteczna Francuzom nie maiącym zadney potęgi na morzu środziemném i Czerwoném, aniżeż oney utworzyć zdolnym w Egipcie dla niedostatku materyałów okrętowych, w ręku Anglików panuiących po wszystkich morzach skarbem iest nieoszacowanym; z tego mieysca nayłatwiey zniszczą zamysły nieprzyiacioł dążące do wydarcia nam Indyi wschodniey; przez Egipt nayrychley przeszłą posiłki, które eskadra na morzu Czerwoném utrzymywana ciągle prędko do Bombay przeniesie; a nawzaiem towary wschodnie stawi w Suez. Ci sami politycy czynią sobie pytanie co czynić Anglikom trzeba, gdyby Francuzi Persów teraz z niemi zprzymierzonych lądem na Indyą wysłali; lecz na to żadney odpowiedzi nie daią.

ZURICH d. 1 Czerwca. Landamman Szwaycarski dał odezwę do wszystkich Cantonów RPtey zalecaiącą, ażeby o tąd miały w dozorze pilnym te mieysca, gdzie są fabryki ognistey broni, iakoteż kupowanie i przedaż oney, ponieważ Ambassador Francuzki rząd nasz przestrzegł, że nieprzyiaciele nabyć umyślili sztuk 400 tysięcy.

Dnia dzisieyszego w mieście naszém zagaione zostały publiczne obrady narodu Szwaycarskiego. Landamman Cantonu Zurich Reinhard w obecności posłów zagranicznych miał przemowę do deputatów i Konsyliarzów 19 Cantonów, w którey przypomniawszy, że od 4 wieków miasto nasze było niby środkiem i mieyscem związku narodowego pierwszém; nie przypomina iednak, żeby w tak długim przeciągu czasu widziało kiedy w murach swoich ziazd postronnych i obywatelów tak świetny, iakim iest dzisieyszy, do którego stał się powodem obchod upływaiącego iuż piątego wieku od założenia udzielności Szwaycarskiey r. 1307. Winszował naostatek ziomkom; że w pokoiu żyiąc umieią zachować iedność i zgodę z Mocarstwami postronnemi, która lepszych losów RPtey nadzieię czyni.